

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 13 maja 2024 r.

Pozycja 106

POSTANOWIENIE

z dnia 24 stycznia 2024 r.

Sygn. akt Ts 116/20

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Jakub Stelina – przewodniczący
Jarosław Wyrembak – sprawozdawca
Zbigniew Jędrzejewski,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 29 kwietnia 2021 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej A.B.,

po s t a n a w i a:

nie uwzględniać zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 11 sierpnia 2020 r. (data nadania) A.B. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu, wystąpił o zbadanie zgodności art. 78 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30, ze zm.; dalej: k.p.k.), „rozumianego w ten sposób, że odbywanie kary pozbawienia wolności wyklucza możliwość uznania, że oskarżony nie jest w stanie ponieść kosztów obrony bez uszczerbku dla niezbędnego utrzymania siebie i rodziny, ponieważ sam pozbawił się możliwości zarobkowania”, z art. 42 ust. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji.

2. Postanowieniem z 29 kwietnia 2021 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 7 maja 2021 r.) Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze z uwagi na to, że skarżący zakwestionował w istocie nie treść normatywną art. 78 § 1 k.p.k., lecz sposób zastosowania tego przepisu w jego indywidualnej sprawie. Wyjaśnił, że w postępowaniu zainicjowanym wniesieniem skargi konstytucyjnej dopuszczalne jest uczynienie przedmiotem kontroli normy prawnej dekodowanej z określonego przepisu zgodnie z utrwaloną praktyką jego wykładni, stwierdzając jednocześnie, że skarżący nie podjął próby dostarczenia argumentów uzasadniających przyjęcie, że istnieje powtarzalna i powszechna metoda wykładni zaskarżonego przepisu.

3. W zażaleniu z 12 maja 2021 r. (data nadania) skarżący zarzucił powyższemu postanowieniu naruszenie art. 61 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393) w związku z art. 79 ust. 1 Konstytucji poprzez stwierdzenie, że skarga konstytucyjna nie spełnia warunków formalnych określonych w przepisach, gdyż zmierza wyłącznie do zakwestionowania sposobu zastosowania przepisu w indywidualnej sprawie. Wniósł o uwzględnienie zażalenia i wydanie postanowienia o nadaniu skardze konstytucyjnej dalszego biegu. W uzasadnieniu stwierdził, że Trybunał powierzchownie i niewnikliwie zapoznał się z treścią skargi. Podał, że zaznaczył w niej wyraźnie, że kwestionowana wykładnia „art. 78 § 1 KPK (...) ma charakter jednostkowy i odbiegający od utrwalonego sposobu wykładni tegoż przepisu (...) Było zatem wręcz przeciwnie niż wskazał Trybunał w uzasadnieniu postanowienia” (s. 2 zażalenia).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p.TK). Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał bada przede wszystkim, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

2. Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że argumenty przytoczone w zażaleniu nie podważają ustaleń przedstawionych w zaskarżonym postanowieniu.

W sprawie, jak trafnie przesądził Trybunał, występuje podstawa odmowy nadania skardze dalszego biegu wynikająca ze skierowania jej zarzutów wobec sposobu zastosowania kwestionowanego przepisu w sprawie skarżącego. Powołując się na utrwalone orzecznictwo konstytucyjne wyjaśnił przy tym, że dokonywanie przez Trybunał Konstytucyjny oceny konstytucyjności wykładni przepisu prawa jest uprawnione jedynie wówczas, gdy została ona utrwalona w orzecznictwie sądowym (ustalona wykładnia stanowi punkt odniesienia dla oceny konstytucyjności przepisu).

Skarżący nie wykazał, że taki właśnie utrwalony charakter ma przeprowadzona w jego sprawie wykładnia art. 78 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (obecnie: Dz. U. z 2021 r. poz. 534, ze zm.; dalej: k.p.k.). W zażaleniu po raz kolejny podkreślił natomiast, że wykładnia, która stanowi przedmiot skargi konstytucyjnej, „ma charakter jednostkowy i odbiegający od utrwalonego sposobu wykładni tegoż przepisu”. Zaznaczył, że „powszechna praktyka wykładni przepisu art. 78 § 1 KPK nakazuje dekodować z niego normę prawną, w myśl której również oskarżony pozbawiony wolności może być uznany za osobę niezdolną do poniesienia kosztów obrony bez uszczerbku dla niezbędnego utrzymania siebie i rodziny. Konstatacja [której dokonano w jego sprawie], iż odbywanie kary pozbawienia wolności wyklucza możliwość skorzystania z obrońcy z urzędu wobec konieczności poniesienia odpowiedzialności za ten stan rzeczy winna być zatem uznana za niekonstytucyjną” (s. 2 zażalenia). Tym samym potwierdził słuszność ustaleń Trybunału, przemawiających za niecelowością badania konstytucyjności przepisu w takim kształcie, jaki został mu nadany postanowieniem z 10 grudnia 2019 r. ([...]) sędziego Wydziału Karnego Sądu Rejonowego w S., powołanym w skardze jako orzeczenie ostateczne w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak na wstępie.